

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:3175

av **Sten Bergheden (M)**

Det måste löna sig att ha arbetat

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att tillsätta en extern utredning som utvärderar pensionsreformen i sin helhet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Det är positivt att vi i Sverige i flera politiska frågor har breda överenskommelser som är hållbara över tid. Detta är särskilt viktigt i frågor som påverkar många människor och näringslivet under lång tid, exempelvis utbildnings-, energi- och pensionssystemet. Det är dock olyckligt om sådana överenskommelser hamnar i låsta lägen, som missgynnar många människor och nödvändiga reformer. Samtidigt som mindre defekter måste kunna åtgärdas på ganska kort tid så måste också stora reformer utvärderas i sin helhet efter en tid.

I frågan om pensionerna och pensionssystemet har det från flera håll konstaterats att det svenska pensionssystemet är finansiellt tillförlitligt, och systemet har fungerat väl i det avseendet. Men den andra sidan av myntet, den sociala dimensionen av pensionssystemet, framstår enligt flera rapporter och studier som mindre lyckad. Med andra ord, pensionsnivåerna hamnar i många fall på för låga nivåer för att kunna ge en rimlig levnadsnivå på äldre dagar.

Flera undersökningar visar att pensionsnivåerna idag är klart lägre än vad som förväntades när det nya pensionssystemet sattes, dessutom kommer nivåerna att fortsätta sjunka när dagens arbetstagare går i pension. Både Pensionsmyndigheten och Pensionsåldersutredningen har konstaterat att antalet äldre med låg ekonomisk standard kommer att öka i framtiden om inget görs. Det är viktigt att dessa prognoser inte blir verklighet.

De senaste åren har pensionerna inte följt med i hur löner och bostadskostnader har utvecklats. Till exempel visar en rapport från Skattebetalarnas förening att i dagens penningvärde har pensionerna de senaste 11 åren ökat med minimala 1,1 procent,

medan lönerna under samma tid har ökat med 22,3 procent. Detta kan inte anses vara en önskvärd utveckling.

Särskilt oroande är att ett helt arbetsliv inte ger mycket tillskott i pension, jämfört med en person som inte arbetat. Detta är inte rimligt. Likaväl som det ska löna sig att arbeta jämfört med att inte arbeta måste det vara självklart att det i pensionskuvertet ska löna sig att ha arbetat.

För en del kan några ytterligare års arbete vara ett sätt att höja sin pension, vilket bör stimuleras. Men det finns många som av olika skäl inte kan jobba vidare, dessutom har Sverige redan EU:s högsta sysselsättningsciffror och flest antal år i arbetslivet.

Allt fler svenskar i arbetsför ålder oroar sig för att pensionen inte ska räcka till i framtiden, samtidigt som dagens äldre har fått det allt tuffare ekonomiskt i det nya pensionssystemet. Detta sänker människors tillit till systemet, vilket är olyckligt när vi samtidigt vet att det fungerar väl ur finansiell synvinkel – men mindre väl när det gäller den sociala delen.

Det har gått snart två decennier sedan det svenska pensionssystemet reformerades. Det går nu att konstatera att det inte når sina sociala mål om rimliga pensionsnivåer och att det för alltför många pensionärer tyvärr inte lönat sig att ha arbetat. Samtidigt har vi förmånen att kunna titta på hur andra länder har löst liknande problem och ta lärdom av detta. Stora reformer, som av pensionssystem, bör genomgå en genomgripande utvärdering efter en tid. I detta fall bör en fullständig utvärdering göras externt av utomstående, gärna internationella, experter som kan ta in lärdomar från andra länders liknande arbete.

Sten Bergheden (M)